

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД «БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ КРИЗОВИЙ ЦЕНТР «СОЦІОТЕРАПІЯ»
ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АНКОР»
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК імені СТЕФАНА БАТОРІЯ
(Республіка Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСОБИСТОСТІ

В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

08 жовтня 2024 року, м. Київ

УДК 155.9

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій» 08 жовтня 2024 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 161с.

Друкується за рішенням Вченої ради
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 11 від 21.11.2024 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Оксана СЕРГЕСНKOBA, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Олена ЛИТВИНЕНКО, завідувач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, доцент.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Олена СОРОКІНА, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ярослав КОРКОС, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор філософії з спеціальності 053 Психологія.

Ганна СОБЧАК, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

У збірнику тез наукових доповідей висвітлено наукові та прикладні аспекти соціально-психологічної допомоги особистості; соціально-психологічну допомогу постраждалим під час кризових подій та військового конфлікту; особливості психологічної культури та просвіта у воєнний та повоєнний час; психологічну парадигму у розбудові інклюзії в освітньому просторі.

© Факультет психології,
соціальної роботи та
спеціальної освіти

СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 1

«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ»

А. Д. Васильєв

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ У ПОДОЛАННІ РОЗЛАДУ СОЦІАЛЬНОЇ ТРИВОГИ.....9

Г. І. Васильєва, К. О. Сінько

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЦАМИ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....11

Н. Д. Вінник, В. В. Бабенко

ДО ПИТАННЯ ФРУСТРАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....13

Н. Д. Вінник, Т. Є. Кременська

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВИБІР ОСОБИСТІСТЮ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ЖИТТЄВИХ КРИЗАХ.....14

Н. Д. Вінник, О. В. Майбоженко

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КРИЗИ ДІТЬМИ 6-7 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКОТЕРАПІЇ.....16

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ ТА МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ В НАВЧАННІ.....18

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА МОТИВАЦІЮ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В НАВЧАННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....20

І. А. Власенко

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ДРУЖИНАМ ІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....22

І. А. Власенко, Н. І. Лобаненко

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ ЖІНОК - ВИМУШЕНИХ МІГРАНТОК.....24

І. А. Власенко, Т. К. Яворська

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВОЇ КРИЗИ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ТА ЇЇ ПОДОЛАННЯ.....26

Ж. Окамбі-Кіндало Ясса

ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ НАРЦИСТИЧНОЇ ТРАВМИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ.....29

Н. О. Довгань

КОНСТРУКТИВНА ПОВЕДІНКА ГРОМАДЯН У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ: ТЕХНОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ.....30

Є. Ю. Журавель

БІОСУГЕСТИВНА ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ СТРЕС- АСОЦІЙОВАНИХ РОЗЛАДІВ У ЛЮДЕЙ ІЗ БОЙОВИМ ДОСВІДОМ.....32

виправдовуються, без прикроців і депресії.

Визначено, що на виникнення та розвиток фрустрації вихователів впливають різноманітні фактори. Так, на першому місці стоять причини високої напруженості професійної діяльності педагога, зумовленої її специфікою, матеріальною незабезпеченістю, зниженням престижу кваліфікованої освіти, страхом втратити роботу, невпевненості у майбутньому, тощо.

Висновок. Отже, фрустрація - це психічний стан, що виражається в характерних особливостях переживання і поведінки, що викликаний об'єктивно нездоланими (або суб'єктивно зрозумілими) труднощами, які виникають у процесі досягнення цілей або вирішення проблем.

Фрустрація надає професійній діяльності вихователя дезорганізованого характеру. Аналіз даних експериментальних досліджень показує, що фрустрація негативно впливає як на процес міжособистісної взаємодії в усіх сферах професійної діяльності, так і на загальне самопочуття педагогів. Іншими словами, тривалий вплив фрустраційних чинників у кризових ситуаціях сприяє формуванню психоемоційного напруження у педагогів.

Список використаних джерел:

1. Войтович М. В., Завадська Т. В. Аналіз професійної життєстійкості вихователів дитячих навчальних закладів Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том. V: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. 2020. Вип. 20. С. 8-17
2. Заїка І. В. Психологічні умови подолання особистісної напруженості персоналу освітніх організацій. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.10 - організаційна психологія; економічна психологія. - Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. - Київ, 2020.346с.
3. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Київ: Либідь, 2007. 256с.
4. Мул С. Фрустрація як проблема психічного стану особистості. Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: психологічні науки. № 1(12), 2019, с.193-202

Н. Д. Вінник, м. Київ,
n.vinnyk@kubg.edu.ua

Т. Є. Кременська, м. Київ,
tykreminska.fpsrso23m@kubg.edu.ua

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВИБІР ОСОБИСТІСТЮ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ЖИТТЄВИХ КРИЗАХ

В умовах сучасного світу, де постійні зміни, невизначеність і життєві кризи є невід'ємною частиною життя, це підкреслює важливість здатності ефективно долати життєві труднощі. Під час реакції на стрес та вибору копінг-стратегій люди

використовують різні внутрішні та зовнішні ресурси, серед яких значущу роль відіграє емоційний інтелект, який дозволяє людям бути більш усвідомленими у виборі стратегій подолання стресу, допомагає знижувати рівень негативних емоцій і приймати конструктивні рішення у складних ситуаціях. Це підкреслює його роль у виборі адаптивних копінг- стратегій, які спрямовані на вирішення проблем та зменшення емоційного дискомфорту.

Метою роботи є теоретично проаналізувати та емпірично дослідити особливості впливу емоційного інтелекту на вибір особистістю копінг- стратегій у життєвих кризах.

В результаті дослідження були встановлені зв'язки між рівнем емоційного інтелекту та обраними копінг-стратегіями. Аналіз даних показав наявність статистично значущого позитивного зв'язку між рівнем емоційного інтелекту та проблемно-орієнтованою копінг-поведінкою ($r = 0,602$, $p < 0,001$). Це вказує на те, що особи з вищим рівнем емоційного інтелекту схильні обирати конструктивні стратегії подолання стресу, зокрема орієнтовані на вирішення проблем. Крім того, було виявлено негативну кореляцію між емоційним інтелектом та емоційно-орієнтованою копінг-поведінкою ($r = -0,348$, $p = 0,055$). Це може відображати те, що особи з нижчим рівнем емоційного інтелекту більш схильні використовувати стратегії, спрямовані на самозвинувачення за зволікання у вирішенні проблем та критикування себе за надмірну емоційну реакцію а більше зосереджуються на вирішенні проблем. Цей висновок узгоджується з результатами досліджень [2;

3], які також демонструють позитивну кореляцію між емоційним інтелектом і адаптивними копінг-стратегіями.

Під час вивчення теоретичних матеріалів була акцентована увага на українське дослідження [1] взаємозв'язку емоційного інтелекту та рівнем життєстійкості. Зокрема, воно демонструє, як емоційний інтелект впливає на адаптацію особистості в стресових ситуаціях. Значуща позитивна кореляція, виявлена в моєму дослідженні, підтверджує ці висновки, оскільки було встановлено зв'язок між рівнем емоційного інтелекту та показниками залученості ($r = 0,601$, $p < 0,001$), контролю ($r = 0,603$, $p < 0,001$) та прийняттям ризику ($r = 0,497$, $p = 0,004$). Це вказує на тенденцію, що особи з високим рівнем емоційного інтелекту демонструють більшу готовність брати на себе відповідальність і активно залучатися у вирішення стресових ситуацій, а також не бояться ризикувати для досягнення позитивних результатів.

Таким чином, результатом дослідження маємо, що високий рівень емоційного інтелекту сприяє використанню адаптивних копінг-стратегій, зокрема тих, що спрямовані на вирішення проблем у життєвих кризах. Це підкреслює важливість розвитку емоційного інтелекту для ефективного подолання життєвих криз та покращення психологічної адаптації.

Список використаних джерел:

1. Грисенко Н. В., Фролова Н. В. Роль емоційного інтелекту в успішному подоланні життєвої кризи у внутрішньо переміщених осіб. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки. 2017. Вип. 1. Т. 1. С. 49-57.
2. Кас'янова С. Б. Емоційний інтелект та особистісні ресурси подолання

складних життєвих ситуацій. Посттравматичний стрес: дорослі, діти та родини в ситуаціях війни. 2018. Т. 1. С. 357-372.

3. Zhylin M., Malysh V., Mendelo V., Potapiuk L., Halahan V. The impact of emotional intelligence on coping strategies for psychological trauma. *Environment and Social Psychology*. 2024. Vol. 9. Issue 7. P. 1-12.

Н. Д. Вінник, м. Київ,
n.vinnyk@kubg.edu.ua

О. В. Майбоженко, м. Київ,
ovmaibozhenko.fpsrso23m@kubg.edu.ua

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КРИЗИ ДІТЬМИ 6-7 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКОТЕРАПІЇ

Психічне здоров'я нації залежить від того, наскільки сьогодні зможемо забезпечити дитині психологічний комфорт, створити умови фізичного, духовного та соціального благополуччя. Особливо важливо це для дитини, яка переживає кризу, зокрема в дошкільному віці [1].

Відомо, що криза у віці 6-7 років - явище тимчасове, і при правильному поведженні дорослих супутні явища проходять. У такому випадку великого значення набуває обізнаність вчителів і батьків з психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку, а також ознайомлення з детальними психолого-педагогічними характеристиками дітей. Одним з найбільш ефективних методів подолання кризи у дітей 6-7 років є використання казкотерапії, оскільки саме казкотерапія дозволяє дітям позбутися комплексів, знайти вихід зі складних ситуацій, не втратити стійкість духу і віру в добро [2].

У наукових напрацюваннях зарубіжних вчених, серед яких З. Фрейд, Е. Фромм, М.- Л. фон Франц, К. Юнг та ін. була розроблена методологія сучасної казкотерапії. Зокрема, на думку К. Юнга, казки значно полегшують процес індивідуалізації саморозвитку особистості, в основі якого лежить встановлення зрілого балансу між несвідомим і свідомим «Я».

Серед українських науковців, які ґрунтовно вивчали теоретичний і практичний аспект роботи з казкою, форми і методики її впровадження в індивідуальну та групову роботу можна виділити роботи М. Замелюк, С. Міліщук, М. Заброцького, О. Мартиненко, Р. Ткача. Також психологи досліджували психічне здоров'я молодших школярів в аспекті проблеми дезадаптації (Л. Гармаш, Н. Коцур, О. Мартиненкота ін.). Отже, актуальність досліджуваної теми не викликає сумнівів, особливо в реаліях сучасного життя. Мета нашого дослідження: емпірично визначити ефективність казкотерапії як методу подолання кризи у дітей 6-7 років.

Результати експериментального дослідження показали, що більшість досліджуваних корекційної групи виявляла якісні зрушення щодо прояву показників сформованості емпатії, емоційності та доброзичливості, особливості яких проявлялися в поведінці дітей (Табл. 1).